

Boodschap van paus Franciscus
voor de eerste Werelddag van Grootouders en Senioren
(zondag 25 juli 2021)

Ik ben met jullie, alle dagen

Dierbare opa's en oma's
Dierbare ouder wordende vrienden

Ik ben met jullie, alle dagen (Mt 28,20), dat is de belofte die de Heer aan zijn leerlingen heeft gedaan vóór zijn Hemelvaart. Het zijn de woorden die Hij vandaag opnieuw tot jullie spreekt, dierbare opa's en oma's, beste ouder wordende vrienden. *Ik ben met jullie, alle dagen* zijn dezelfde woorden die ik, als bisschop van Rome en als bejaarde zoals jullie, op deze eerste *Werelddag van Grootouders en Senioren* tot jullie wil spreken. De hele Kerk is dicht bij jullie - bij ons - en bekommert zich om jullie, houdt van jullie en wil jullie niet alleen laten!

Ik ben mij terdege ervan bewust dat deze boodschap tot jullie komt in lastige tijden: de pandemie heeft ons overvallen als een onverwachte en hevige storm; het is een tijd van beproeving geweest voor iedereen, maar vooral voor ons ouderen. Velen van ons zijn ziek geworden, anderen zijn gestorven of hebben de dood van echtgenoten of geliefden meegemaakt, terwijl weer anderen voor langere periodes geïsoleerd en alleen waren.

De Heer is zich bewust van alles wat wij in deze tijd hebben doorgemaakt. Hij is dicht bij hen die zich geïsoleerd en alleen voelden, gevoelens die tijdens de coronapandemie nog acuter werden. Volgens de overlevering voelde de heilige Joachim, de opa van Jezus, zich vervreemd van de mensen om hem heen omdat hij geen kinderen had; hij vond zijn leven, net als dat van zijn vrouw Anna, zinloos. Daarom zond de Heer een engel om hem te troosten. Terwijl hij daar voor de stadspoort wat triest zat te mijmeren, verscheen een boodschapper van de Heer die zei: *Joachim, Joachim! De Heer heeft je volhoudende gebed verhoord.*¹ Giotto lijkt in een van zijn beroemde fresco's² het tafereel 's nachts te schilderen, een van die vele slapeloze nachten, gevuld met herinneringen, zorgen en verlangens waaraan velen van ons intussen gewoon zijn geraakt.

Ook in de donkerste momenten, zoals in deze maanden van pandemie, blijft de Heer engelen sturen om ons in onze eenzaamheid te troosten en ons eraan te herinneren: *Ik ben met jullie, alle dagen*. Hij zegt het tegen jullie, en Hij zegt het tegen mij. Dat is de betekenis van deze dag, die ik voor het eerst in dit bijzondere jaar wil vieren, nu er een einde komt aan een lange periode van isolement en het sociale leven zich langzaam opnieuw op gang trekt. Moge iedere opa, iedere oma, iedere oudere man of vrouw, vooral zij onder ons die het meest alleen zijn, het bezoek van een engel ontvangen!

¹ Deze episode wordt verteld in het proto-evangelie van Jakobus.

² Dit fresco is gekozen als logo voor de Werelddag van Grootouders en Senioren.

Soms zullen die engelen het gezicht van onze kleinkinderen hebben, soms het gezicht van familieleden, levenslange vrienden of mensen die we in deze barre tijden hebben leren kennen; tijden waarin we hebben geleerd hoe belangrijk omhelzingen en bezoeken voor ieder van ons zijn. Hoe triest stemt het mij dat dit op sommige plaatsen nog altijd niet mogelijk is!

Maar de Heer zendt ons ook boodschappers door zijn woorden, die altijd binnen handbereik zijn. Laten we proberen elke dag een bladzijde uit het Evangelie te lezen, te bidden met de Psalmen, de profeten te lezen! Wij zullen getroost worden door de trouw van de Heer. De Schrift zal ons ook helpen te begrijpen wat de Heer vandaag van ons leven vraagt. Want op elk uur van de dag (cf. Mt 20, 1-16) en in elk seizoen van het leven blijft Hij arbeiders naar zijn wijngaard zenden. Ik werd geroepen om bisschop van Rome te worden toen ik, bij wijze van spreken, de pensioengerechtigde leeftijd al had bereikt en dacht dat ik niets nieuws meer zou doen. De Heer is altijd – altijd! - dicht bij ons. Hij is dicht bij ons met nieuwe mogelijkheden, nieuwe ideeën, nieuwe vertroosting, maar altijd dicht bij ons. Jullie weten dat de Heer eeuwig is; Hij gaat nooit, maar dan ook nooit met pensioen.

In het Matteüsevangelie zegt Jezus tot zijn apostelen: *Ga, en maak alle volkeren tot leerling; doop hen in de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest, en leer hun alles onderhouden wat Ik jullie geboden heb* (Mt, 28, 19-20). Deze woorden zijn ook tot ons vandaag gericht. Ze helpen ons beter te begrijpen dat het onze roeping is onze wortels te bewaren, het geloof door te geven aan de jongeren en te zorgen voor de kleinen. Denk eens goed erover na: wat is onze roeping vandaag, op onze leeftijd? Onze wortels bewaren, het geloof doorgeven aan de jongeren en zorgen voor de kleinen. Vergeet dit nooit.

Het maakt niet uit hoe oud je bent, of je nog werkt of niet, of je alleen bent of een gezin hebt, of je op jonge leeftijd oma of opa bent geworden of later, of je nog zelfstandig bent of hulp nodig hebt. Want er is geen pensioenleeftijd voor het werk van de verkondiging van het Evangelie en het doorgeven van tradities aan je kleinkinderen. Je hoeft alleen maar te beginnen en iets nieuws te ondernemen.

Op dit cruciale moment in de geschiedenis hebben jullie een vernieuwde roeping. Misschien vragen jullie je af: Hoe is dit mogelijk? Mijn energie raakt op en ik denk niet dat ik nog veel kan doen. Hoe kan ik anders gaan handelen als gewoontes zo'n grote rol spelen in mijn leven? Hoe kan ik mij inzetten voor de armen, terwijl ik toch al zo bezorgd ben om mijn eigen gezin? Hoe kan ik mijn blik verruimen als ik niet eens mijn huis uit kan? Is mijn eenzaamheid niet al een voldoende zware last? Hoeveel van jullie stellen zich die vraag: is mijn eenzaamheid niet al een zware last? Jezus zelf hoorde een soortgelijke vraag van Nikodemus, die vroeg: *Geboren worden, hoe kan dat wanneer je al op jaren bent?* (Joh 3, 4) Het kan gebeuren, antwoordt de Heer, als wij ons hart maar openstellen voor de werking van de heilige Geest, die blaast waarheen Hij wil. De heilige Geest die zo vrij is dat Hij gaat waarheen Hij wil en die doet wat Hij wil.

Zoals ik al vaker heb opgemerkt, zullen we niet uit de huidige crisis raken zoals we ervoor waren, maar ofwel beter ofwel slechter. En *God geve ... dat dit maar niet de zoveelste tragedie van de geschiedenis zal blijken te zijn waaruit we helemaal niks hebben geleerd! Als we maar al die oudere mensen in gedachten zouden houden, die gestorven zijn door een tekort aan beademingstoestellen, (...) Als dit immense verdriet maar niet nutteloos zal blijken te zijn, maar ons in staat stelt een stap voorwaarts te zetten in de richting van een nieuwe levensstijl. Konden we maar eens en voor altijd (her)ontdekken dat we elkaar broodnodig hebben en dat op die manier onze menselijke familie een wedergeboorte mag ervaren (Fratelli tutti, 35)*. Niemand wordt in zijn eentje gered. We zijn elkaar allemaal iets verschuldigd. Wij zijn allemaal broers en zussen.

Daarom wil ik jullie zeggen dat jullie broodnodig zijn om in broederlijkheid en sociale vriendschap mee te bouwen aan de wereld van morgen: een wereld waarin wij, samen met onze kinderen en kleinkinderen, zullen leven als de storm is gaan liggen. Wij moeten allemaal *actief deelnemen aan de vernieuwing en ondersteuning van onze beroerde samenlevingen* (ibid., 77). Van de pijlers die dit

nieuwe bouwwerk schragen, zijn er drie die jullie, beter dan wie ook, kunnen helpen oprichten. Die drie pijlers zijn: dromen, herinnering en gebed. De nabijheid van de Heer zal aan allen, zelfs aan de zwaksten onder ons, de kracht schenken die nodig is om een nieuwe reis te beginnen langs de weg van dromen, herinnering en gebed.

De profeet Joël beloofde eens: *Uw ouderen zullen dromen krijgen, uw jonge mannen zullen visioenen zien* (Jl, 3, 1). De toekomst van de wereld hangt af van dit verbond tussen jong en oud. Wie anders dan de jongeren kunnen de dromen van de ouderen in vervulling laten gaan? Maar om dit te laten gebeuren, is het nodig dat wij blijven dromen. Onze dromen van rechtvaardigheid, vrede en solidariteit kunnen onze jongeren in staat stellen nieuwe visies te ontwikkelen; zo kunnen wij samen aan de toekomst bouwen. Jullie moeten laten zien dat het mogelijk is om vernieuwd uit een pijnlijke ervaring te komen. Ik ben er zeker van dat jullie meer dan één zo'n ervaring hebben gehad: jullie hebben in je leven met allerlei moeilijkheden te kampen gehad en je toch weten te redden. Leer van die ervaringen om je ook nu erdoorheen te kunnen slaan.

Dromen zijn daarom verweven met herinnering. Ik denk aan de pijnlijke herinnering aan de oorlog, en het belang ervan om de jeugd de waarde van vrede bij te brengen. Wie van jullie het leed van de oorlog heeft meegemaakt, moet die boodschap doorgeven. Het levend houden van de herinnering is een opdracht voor elke oudere: de herinnering levend houden en ze delen met anderen. Edith Bruck, die de verschrikking van de Shoah overleefde, stelt dat *zelfs het verlichten van maar één enkel geweten de moeite en de pijn waard is van het levend houden van de herinnering aan wat is geweest*. En ze voegde eraan toe: *Voor mij is herinnering leven*³. Ik denk ook aan mijn eigen grootouders en aan al diegenen van jullie die moesten emigreren en dus weten hoe moeilijk het is om alles achter te laten, zoals zovelen dat vandaag nog altijd doen, in de hoop op een toekomst. Sommige van die mensen staan nu misschien zelfs naast ons, om voor ons te zorgen. Dit soort herinneringen kan helpen om een menselijker en gastvrijer wereld op te bouwen. Zonder herinnering zullen we nooit kunnen bouwen; zonder fundering kunnen we nooit een huis bouwen. Nooit. En het fundament van het leven is de herinnering.

Tot slot, het gebed. Zoals mijn voorganger, paus Benedictus, zelf een heilige bejaarde die blijft bidden en werken voor de Kerk, ooit zei: *Het gebed van ouderen kan de wereld beschermen en haar misschien doeltreffender helpen dan de koortsachtige activiteit van vele anderen*⁴. Hij sprak die woorden in 2012, tegen het einde van zijn pontificaat. Hoe mooi! Je gebed is een heel kostbare hulpbron: een long die de Kerk noch de wereld kunnen missen (cf. *Evangelii gaudium*, 262). Vooral in deze barre tijden voor onze menselijke familie, nu we in hetzelfde schuitje over de stormachtige zee van de pandemie blijven varen, heeft jouw voorspraak voor de wereld en voor de Kerk een grote waarde: het wekt bij iedereen het rustige vertrouwen dat we spoedig aan land zullen komen.

Lieve oma, lieve opa, lieve oudere vrienden, ter afsluiting van deze boodschap voor jullie, zou ik ook het voorbeeld willen noemen van de zalige (en weldra heilige) Charles de Foucauld. Hij leefde als kluizenaar in Algerije en getuigde daar van *zijn diepe verlangen de broeder van alle zielen te zijn* (*Fratelli tutti*, 287). Het verhaal van zijn leven laat zien hoe het mogelijk is om, zelfs in de eenzaamheid van de eigen woestijn, ten beste te spreken voor de armen van de hele wereld en werkelijk een universele broeder of zuster te worden.

Ik vraag de Heer dat ieder van ons, naar zijn voorbeeld, zijn hart mag openen zodat het gevoelig wordt voor het lijden van de armen en ten beste spreekt voor hen en hun noden. Moge ieder van ons leren om tot alle mensen, en vooral tot de jongeren, de woorden van troost te herhalen die wij vandaag tot ons hebben horen spreken: *Ik ben met jullie, alle dagen!* Voorwaarts en goede moed! Moge de Heer jullie zegenen.

³ Herinnering is leven, schrijven is adem. *L'Osservatore Romano*, 26 januari, 2021.

⁴ Bezoek aan home 'Viva gli Anziani', 2 november 2012.

Rome, Sint-Jan Lateranen, 31 mei 2021, feest van Maria-Bezoek

+ **Franciscus**

© *Libreria Editrice Vaticana*

Vertaling: Persdienst van de Bisschoppenconferentie van België

